

568**UMOWA****między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Mołdowa o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji**
sporządzona w Warszawie dnia 16 listopada 1994 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 16 listopada 1994 r. została sporządzona w Warszawie Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Mołdowa o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji w następującym brzmieniu:

UMOWA**między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Mołdowa o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji**

Rzeczpospolita Polska i Republika Mołdowa, zwane dalej „Umawiającymi się Stronami”,

dążąc do rozszerzenia współpracy gospodarczej z wzajemną korzyścią dla obu państw,

mając na celu stworzenie i utrzymanie korzystnych warunków dla inwestowania przez inwestorów jednego państwa na terytorium drugiego państwa,

uznając potrzebę popierania i ochrony inwestycji zagranicznych w celu przyczyniania się do rozkwitu gospodarczego obu państw,
uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

W rozumieniu niniejszej umowy:

- 1) pojęcie „inwestor” oznacza w odniesieniu do każdej z Umawiających się Stron:
 - a) osoby fizyczne posiadające obywatelstwo danej Umawiającej się Strony;
 - b) osoby prawne, w szczególności spółki, korporacje, stowarzyszenia handlowe i inne organizacje, utworzone należycie, zgodnie z prawem państwa, na którego terytorium mają swoją siedzibę i prowadzą rzeczywistą działalność gospodarczą,
- 2) pojęcie „inwestycja” oznacza wszelkie mienie, a w szczególności:
 - a) ruchomości i nieruchomości, jak również wszelkie inne prawa rzeczowe, takie jak hipoteka, kupieckie prawo zatrzymania i zastaw;
 - b) akcje, udziały lub wszelkie inne rodzaje udziałów w spółkach i w osobach prawnych, o których mowa w punkcie 1 litera b);
 - c) roszczenia pieniężne lub roszczenia do innych świadczeń, mające wartość ekonomiczną;
 - d) prawa własności intelektualnej, takie jak prawa autorskie, patenty, wzory użytkowe, projekty i wzory przemysłowe, znaki towarowe, nazwy handlowe, tajemnice produkcyjne i handlowe, technologie produkcji, *know-how* i *goodwill*;
 - e) prawa do prowadzenia działalności gospodarczej, w tym koncesje na poszukiwanie, wydobywanie lub eksploatację zasobów naturalnych, jak również inne prawa nadane z mocy prawa, umowy lub decyzji właściwej władzy, wydanej zgodnie z ustawodawstwem państwa, na którego terytorium inwestycja została dokonana,
- 3) zmiana formy inwestycji dopuszczanej zgodnie z ustawodawstwem i innymi przepisami państwa

Umawiającej się Strony, na którego terytorium inwestycja została dokonana, nie zmienia jej charakteru jako inwestycji,

- 4) określenie „przychody” oznacza kwoty uzyskane z inwestycji, a w szczególności obejmuje zyski, odsetki z kapitału, dywidendy, należności licencyjne, honoraria lub inne bieżące dochody,
- 5) określenie „terytorium” oznacza odpowiednio terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub terytorium Republiki Mołdowa, nad którymi każda z Umawiających się Stron sprawuje zgodnie z prawem międzynarodowym suwerenne prawa i jurysdykcję.

Artykuł 2**Zakres obowiązywania**

1. Niniejsza umowa ma zastosowanie do inwestycji dokonanych na terytorium jednej Umawiającej się Strony, zgodnie z jej ustawodawstwem, przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony zarówno przed, jak i po wejściu w życie niniejszej umowy.

2. Niniejsza umowa nie będzie miała zastosowania do inwestycji dokonanych na podstawie porozumień międzyrządowych w ramach byłej Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej do czasu przekształcenia ich zgodnie z ustawodawstwem Umawiających się Państw w zakresie inwestycji zagranicznych.

Artykuł 3**Popieranie i dopuszczanie inwestycji**

1. Każda z Umawiających się Stron będzie popierać na swoim terytorium inwestycje inwestorów drugiej Umawiającej się Strony i będzie dopuszczać takie inwestycje zgodnie ze swoim wewnętrznym ustawodawstwem.

2. Jeżeli Umawiająca się Strona dopuści inwestycje na swoim terytorium, to Strona ta przyzna, zgodnie ze swoim ustawodawstwem, niezbędne zezwolenia dotyczące realizacji umów licencyjnych, o pomocy technicznej, handlowej lub administracyjnej, związane z tymi inwestycjami. Każda z Umawiających się Stron będzie w razie konieczności dokładać wszelkich starań w celu wydania niezbędnych zezwoleń obywatelom drugiej Umawiającej się Strony na działalność związaną z takimi inwestycjami.

Artykuł 4**Ochrona i traktowanie inwestycji**

1. Każda z Umawiających się Stron będzie chronić na swoim terytorium inwestycje dokonane zgodnie z jej wewnętrznym ustawodawstwem przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony i nie będzie naruszać w sposób nieuzasadniony lub dyskryminacyjny prawa inwestora drugiej Umawiającej się Strony do zarządzania, utrzymywania, wykorzystania, osiągnięcia

korzyści, rozszerzania działalności, sprzedaży i w razie konieczności do likwidacji takich inwestycji.

2. Każda z Umawiających się Stron zapewni na swoim terytorium sprawiedliwe i równe traktowanie inwestycji dokonywanych przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony. Traktowanie to będzie nie mniej korzystne niż przyznane przez każdą Umawiającą się Stronę inwestycjom dokonywanym na jej terytorium przez inwestorów jakiegokolwiek państwa trzeciego.

3. Klauzula najwyższego uprzywilejowania nie będzie miała zastosowania do przywilejów i ulg, jakie którakolwiek z Umawiających się Stron przyzna inwestorom państwa trzeciego ze względu na jej członkostwo lub przynależność do strefy wolnego handlu, unii celnej, wspólnego rynku lub innej formy regionalnej integracji gospodarczej albo z tytułu jakiejkolwiek umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania lub innych spraw podatkowych.

Artykuł 5

Transfer

1. Każda z Umawiających się Stron, na której terytorium dokonane zostały inwestycje przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony, przyzna tym inwestorom, po zapłaceniu przez nich podatków, ceł i opłat, swobodny transfer płatności związanych z tymi inwestycjami, a w szczególności:

- a) odsetek, dywidend, zysków i innych bieżących przychodów;
- b) spłaty pożyczek związanych z inwestycjami;
- c) kwot przeznaczonych na pokrycie kosztów związanych z zarządzaniem inwestycją;
- d) należności licencyjnych i innych płatności wynikających z praw, o których mowa w artykule 1 punkt 2 litery c), d) i e) niniejszej umowy;
- e) dodatkowych kwot kapitałowych niezbędnych do utrzymania lub rozwoju inwestycji;
- f) wpływów pochodzących ze sprzedaży lub częściowej albo całkowitej likwidacji inwestycji, w tym przyrostu kapitału.

2. Transfery będą dokonywane bez zwłoki w walucie wymiennej według kursu stosowanego w dniu transferu i zgodnie z procedurą przewidzianą w ustawodawstwie Umawiającej się Strony, na której terytorium została dokonana inwestycja.

Artykuł 6

Wywłaszczenie i odszkodowanie

1. Żadna z Umawiających się Stron nie podejmie bezpośrednio lub pośrednio działań wywłaszczeniowych, nacjonalizacyjnych lub innych działań o takim samym charakterze lub równoznacznym skutku w stosunku do inwestycji należących do inwestorów drugiej Umawiającej się Strony, chyba że działania te zostaną podjęte w interesie publicznym i nie będą miały charakteru dyskryminacyjnego i podjęte zostaną zgodnie z właściwą procedurą prawną, a także za skutecznym i właściwym odszkodowaniem. Odszkodowanie takie będzie odpowiadać wartości rynkowej wywłaszczonej inwestycji bezpośrednio przed wywłaszczeniem lub zanim wywłaszczenie stało się publicznie znane (w zależności od tego, która z tych okoliczności nastąpiła wcześniej) i będzie obejmować odsetki od wartości wywłaszczonej inwestycji od daty wywłaszczenia oraz będzie podlegać swobodnemu transferowi. Kwota odszkodowania ustalona zostanie w walucie wymiennej i będzie wypłacona bez nieuzasadnionej zwłoki.

Określenie „bez nieuzasadnionej zwłoki” oznacza transfer dokonany w okresie normalnie wymaganym dla wypełnienia formalności związanych z transferem. Okres rozpoczyna się w dniu, w którym został złożony wniosek, i nie może przekroczyć 3 miesięcy.

2. Inwestorzy jednej z Umawiających się Stron, których inwestycje poniosły straty z powodu wojny lub jakiegokolwiek innego konfliktu zbrojnego, zamieszek, stanu wyjątkowego lub innych podobnych wydarzeń, które miały miejsce na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, będą traktowani — w zakresie odtworzenia, odszkodowania, kompensacji lub innego zadośćuczynienia z tytułu poniesionych strat — zgodnie z postanowieniami artykułu 4 ustęp 1 i 2 niniejszej umowy.

Artykuł 7

Klauzula korzystniejszego traktowania

Jeżeli ustawodawstwo Umawiającej się Strony lub istniejące zobowiązania między Umawiającymi się Stronami zgodnie z prawem międzynarodowym zawierają dodatkowe regulacje, które ogólnie lub szczegółowo przewidują w odniesieniu do inwestycji dokonanych przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony traktowanie bardziej korzystne od przewidzianego w niniejszej umowie, wówczas takie regulacje w zakresie, w jakim są korzystniejsze, będą miały pierwszeństwo przed niniejszą umową.

Artykuł 8

Subrogacja

1. Jeżeli Umawiająca się Strona lub jakakolwiek jej agencja dokona płatności któremukolwiek z jej inwestorów w ramach gwarancji lub ubezpieczenia zawartego w związku z inwestycją, druga Umawiająca się Strona uzna przejęcie przez pierwszą Umawiającą się Stronę lub jej agencję wszelkich praw lub roszczeń przysługujących inwestorowi. Umawiająca się Strona lub jakakolwiek jej agencja, która przejęła prawa inwestora, jest uprawniona do tych samych praw, jakie posiada inwestor, i do dochodzenia takich praw w takim samym zakresie, w zastrzeżeniu zobowiązań inwestora, związanych z ubezpieczeniem w ten sposób inwestycją.

2. W przypadku subrogacji, określonej w ustępie 1 tego artykułu, inwestor nie będzie wysuwał roszczeń, jeżeli nie będzie do tego upoważniony przez Umawiającą się Stronę lub jakakolwiek jej agencję.

Artykuł 9

Spory między Umawiającymi się Stronami

1. Spory między Umawiającymi się Stronami dotyczące interpretacji i stosowania postanowień niniejszej umowy będą rozstrzygane w drodze dyplomatycznej.

2. Jeżeli obie Umawiające się Strony nie osiągną porozumienia w ciągu sześciu miesięcy od daty powstania sporu, to spór zostanie na żądanie którejkolwiek Umawiającej się Strony przedłożony trybunałowi arbitrażowemu w składzie trzech członków. Każda Umawiająca się Strona wyznaczy jednego arbitra, a wybrani arbitrzy dokonają nominacji przewodniczącego, który będzie obywatelem państwa trzeciego, utrzymującego stosunki dyplomatyczne z obydwoma Umawiającymi się Stronami.

3. Jeżeli jedna z Umawiających się Stron nie dokona wyboru swojego arbitra i nie przystanie na zaproszenie drugiej Umawiającej się Strony do dokonania takiego wyboru w ciągu dwóch miesięcy, to arbiter zo-

stanie wyznaczony na żądanie tej Umawiającej się Strony przez Przewodniczącego Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

4. Jeżeli obaj arbitrzy nie mogą osiągnąć porozumienia co do wyboru przewodniczącego w ciągu dwóch miesięcy od ich wyznaczenia, to zostanie on wyznaczony na żądanie którejkolwiek z Umawiających się Stron przez Przewodniczącego Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

5. Jeżeli w przypadkach określonych w ustępach 3 i 4 tego artykułu Przewodniczący Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości nie może wypełnić wymienionej funkcji lub jeżeli jest obywatelem państwa jednej z Umawiających się Stron, to wyznaczenia dokona Wiceprzewodniczący, a jeżeli on nie może wypełnić funkcji lub jeżeli jest obywatelem jednej z Umawiających się Stron, to wyznaczenia dokona najstarszy rangą sędzia Trybunału, który nie jest obywatelem państwa żadnej z Umawiających się Stron.

6. W razie braku innych uzgodnień między Umawiającymi się Stronami, trybunał ustali swój tryb postępowania. Trybunał orzeka większością głosów.

7. Każda z Umawiających się Stron ponosi koszty własnego arbitra trybunału oraz swojego udziału w postępowaniu arbitrażowym; koszty przewodniczącego i pozostałe koszty pokrywają w równych częściach Umawiające się Strony.

8. Orzeczenia trybunału są ostateczne i wiążące dla każdej z Umawiających się Stron.

Artykuł 10

Spory między Umawiającą się Stroną a inwestorem drugiej Umawiającej się Strony

1. W celu rozstrzygnięcia sporu między Umawiającą się Stroną a inwestorem państwa drugiej Umawiającej się Strony w odniesieniu do inwestycji, z zastrzeżeniem postanowień artykułu 9 niniejszej umowy, między zainteresowanymi stronami odbędą się konsultacje.

2. Jeżeli konsultacje nie zakończą się rozstrzygnięciem w ciągu sześciu miesięcy od daty pisemnego wniosku o wszczęcie konsultacji, jedna ze stron może przekazać spór do rozstrzygnięcia przez trybunał arbitrażowy.

3. Trybunał arbitrażowy będzie utworzony dla każdej indywidualnej sprawy. Jeżeli strony biorące udział w sporze nie uzgodnią inaczej, każda z nich wyznaczy jednego arbitra. Wyznaczeni arbitrzy wybiorą przewodniczącego, który będzie obywatelem państwa trzeciego. Arbitrzy powinni zostać wyznaczeni w ciągu dwóch miesięcy od daty otrzymania żądania przekazania sporu do rozstrzygnięcia trybunałowi arbitrażowemu, a przewodniczący w ciągu następnych dwóch miesięcy.

4. Jeżeli terminy wymienione w ustępie 3 tego artykułu nie zostaną zachowane, którejkolwiek ze stron sporu może, z braku innych ustaleń, zwrócić się do Przewodniczącego Sądu Arbitrażowego przy Między-

narodowej Izbie Handlowej w Paryżu o dokonanie koniecznych nominacji. Jeżeli Przewodniczący nie może wykonać wymienionej funkcji lub jest obywatelem jednej z Umawiających się Stron, mają zastosowanie *mutatis mutandis* postanowienia artykułu 9 ustęp 5 niniejszej umowy.

5. Jeżeli strony sporu nie uzgodnią inaczej, trybunał ustali swój tryb postępowania. Orzeczenia są ostateczne i wiążące. Każda z Umawiających się Stron zapewni uznanie i wykonanie na swoim terytorium orzeczeń trybunału arbitrażowego.

6. Każda ze stron sporu poniesie koszty swojego członka trybunału i własnego udziału w postępowaniu arbitrażowym; koszty przewodniczącego i pozostałe koszty zostaną poniesione w równych częściach przez strony sporu.

7. Umawiająca się Strona będąca stroną sporu nie może w żadnym stadium postępowania ugodowego lub wykonania orzeczenia powoływać się na fakt, iż inwestor otrzymał w wyniku umowy ubezpieczenia odszkodowanie obejmujące całość lub część doznanej szkody.

8. W przypadku gdy obie Umawiające się Strony staną się stronami Konwencji z dnia 18 marca 1965 r. o rozstrzyganiu sporów inwestycyjnych między państwami i obywatelami drugich państw, spory będą przedkładane Międzynarodowemu Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych.

Artykuł 11

Postanowienia końcowe

1. Umawiające się Strony dokonają wymiany not o spełnieniu wymogów prawnych przewidzianych w ustawodawstwie państwa każdej z Umawiających się Stron odnośnie do wejścia w życie umów międzynarodowych. Niniejsza umowa wejdzie w życie w dniu otrzymania noty późniejszej.

2. Niniejsza umowa pozostanie w mocy przez okres dziesięciu lat. Jej ważność ulega automatycznemu przedłużeniu na kolejne pięcioletnie okresy, jeżeli żadna z Umawiających się Stron nie zawiadomi pisemnie drugiej Umawiającej się Strony na dwanaście miesięcy przed upływem danego okresu ważności o intencji wypowiedzenia niniejszej umowy.

3. W odniesieniu do inwestycji dokonanych przed datą wygaśnięcia niniejszej umowy postanowienia artykułów od 1 do 10 pozostają w mocy na dalszy okres dziesięciu lat od tej daty.

Sporządzono w Warszawie dnia 16 listopada 1994 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim, mołdawskim i rosyjskim, przy czym wszystkie teksty są jednakowo obowiązujące. W razie rozbieżności przy interpretacji niniejszej umowy Strony opierać się będą na tekście rosyjskim.

Za Rzeczpospolitą Polską
K. Kalicki

Za Republiką Mołdowa
V. Bobutac

Po zapoznaniu się z powyższą umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:
— została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
— jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
— będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 6 lutego 1995 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: L. Wałęsa

L.S.

Minister Spraw Zagranicznych: A. Olechowski